

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Liber III. De miraculis post ipsius obitum exhibitis et probatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](#)

A liquod incurrent, et, quod marito destituta fuerat, natorum solatio privaretur; cum autem nullam viam concordiae invenire potuisset, ad Famulam Dei gemebunda accessit, et, antequam cordis sui cogitatum aperiret, ab illa praventus sui causam adventus valde mirans audivit, cum nec per se, nec per alium quempiam de hac re verbum eidem fecisset; dixit autem ei: Vade: quia cras ante horam tertiam solidam cum inimicis pacem habebis, et sic factum est: nam, illucescente crastino, utriusque partis consanguinei convenientes ante oculos Margarete mutuam inter se pacem statuerunt.

ANNOTATA.

a Schisma ecclesiae ortum est post mortem Gregorii XI, qui Urbano V successit; at anno 1370 Urbanus Avenionem sedem fixit: an hujus Roma Avenionem discessum, velut schismatis, quod dein secutum est, semen et occasionem consideravit Bertholdus, eaque de causa ab anno 1370 schisma quodammodo inchoatum fuisse existimavit?

B b Vide num. 425 Comment. prævii.

c Anno 1367, die 16 Octobris.

d Quindecim anni illi ab anno circiter 1355 usque ad annum 1370, quo Urbanus V S. Birgittæ Regulam approbat, numerandi sunt. Vide Comment. præv. num. 317 et seq.

e Vide paulo inferiori lit. g.

f Carolum Bohenum.

g Anglicus Grimardi, Urbani V frater, anno 1366 ex episcopo Avenionensi factus cardinalis S. Petri ad Vincula et Lateanensis ecclesie archipresbyter.

h Hujus nominis cardinalem creavit Clemens VI anno 1350, defunctum anno 1374: sed nobilis Romani, cui idem nomen fuit, meminit Baluzius in Annotatis in Vitas Pontificum Avenionensium col. 1464. Floruit Rainaldus hic Gregorii XI tempore, idemque hic forte designatur.

i Anno 1370, mense Julio.

k Anno mox dicto.

l Inter Tiberim et viam Ostiensem.

m Redit Romanus Gregorius anno 1377: idem C porro legitur in Scedula Nicolai, comitis Nolani, apud Hormann pag. 814. Sed perperam ibi legitur Urbanus VI pro Gregorio XI.

n Electis anno 1378 binis Pontificibus, Urbano VI Romæ mense Aprili; Clemente vero VII Fundis mense Septembri, qui Avenione resedit.

o Lib. 6 cap. 110.

p Lib. 3 cap. 10 in Additione.

q Ino potius anno 1372.

r Civitas olim fuit archiepiscopalnis in insula Cypro, in qua sita etiam est Famagusta, a Bertholdo paulo ante memorata.

t Medio mense Aprili Famagustam venit; Hierosolymis vero versata est mense Maio ex numm. 316 et 356 Comment. prævii: ex Fragmento autem peregrinationum S. Birgittæ apud Hormann mansit illuc mensibus quatuor cum dimidio, atque adeo ad mensem Septembrem usque; nisi mensibus 4 cum dimidio substituendi sint menses tres cum dimidio. At lib. 7 Revelationum in titulo capituli 26 legitur Hierosolymis adhuc fuisse die Nativitatis B. Mariae Virginis, seu die 8 Septembri.

u Anno 1368.

v Vide dicta num. 349 Comment. prævii.

x Videtur hic indicari Joannes, Petri regis Octobris Tomus IV.

occisi frater, Eleenoræ reginæ jussu occisus anno 1375: at ille Cypri regni coronam haud gesit.

A. BERTHOL.
do.

y Eodem, de quo proxime.

z Vide lit. i in Annotatis in cap. 3 lib. 1.

aa Ino Hierosolyma.

bb Anno 1350, ut scribit Vastovius in Vita Aquilonia.

cc Vastenensis dein confessor.

dd Aleastrensi Petro.

ee Egardus dictus Ulphoni, S. Catharinæ biographo: sed, inquit Benzelius in Annotatis in Vastovii Vitem Aquiloniam pag. 71, Messenio dictus Gerhardus a Kern.

ff Contigerunt ista Gregorii XI et Urbani VI temporibus: Dum haec in Italia geruntur, inquit Leonardus Aretinus lib. 8 Historiarum Florentinarum, Gregorius Pontifex Romanus, audita Bononiae defectione, quo ruente Ecclesia statum repararet, sex millia equitum et quatuor millia pedum Britonum, ferociissimarum gentium, per Galliam scripta, in Italiam misit, cumque iis legatum a latere, quem GEBENNENSEM appellabant; anno E nimirum 1375, ut legitur in Vita prima Gregorii apud Baluzium col. 434 et seqq.: Urbani vero VI tempore Silvester Budeus cum duobus milibus Britonum Castrum S. Angeli pro Clemente VII (Gebennensi mox memorato) occupavit, ut scribit Lobineau lib. 12 Historiae Britanniae Minoris ad annum 1379 pag. 427; illud vero dein Romanos post obsidionem fere annuam recepisse, et, licet non omnino, diruisse, scribit Theodoricus Nenius lib. 1 de Schismate cap. 20, addens, id a Bonifacio IX fuisse instauratum.

gg Erici, Magni et Blancae Sueciz regum, ut appareat, filii: etsi enim Ericus in Sueciz regum Serie locum haud habeat; eum tamen regni proceres, veriti, ne ejus pater Magnus regnum pesum dare, in consortium adsciverunt imperii, ut Loccenius narrat ad annum 1360. Sed et Magnus ipse jam inde ab anno 1344 Haconem, seu Haquinum filium natu minimum Norvegiz, natu autem maiorem Ericum, Sueciz regem post fata sua destinaverat, dato Bagahusiz diplomate, quod Torfeus exhibet; ac propterea Bertholdus Haquinum Suecorum regis (nempe designati) fratrem appellasse, existimo.

hh Num recte hic sit ea sedes episcopalis expressa, multum dubito: nec mihi notus est Franciscus e Fermopolitano episcopo factus eremita

LIBER III.

De miraculis post ipsius obitum exhibitis et probatis.

PROCEMIUM.

Q uemadmodum in brevi Legenda Vitæ ipsius regensetur, anno millesimo trecentesimo septuagesimo secundo in crastino sanctæ Mariæ Magdalæ sanctissima Mater nostra Romæ obiit a; et cum illa optimam partem possideret in caelis, cuius vestigia per contemplationis quietem secuta fuit in terris: corpus autem ejus propter pressuram populi Romani pro devotione ad illud confluentis per dies duos suscepit.

70 sepeliri

S. Birgittæ
miracula
quædam, ab
ejus morte
facta, auctor
enarranda
suscipit.

A. BERTHOL.
do.

sepeliri non potuit : circa mortem autem mandavit suis, ut post mortem, levato corpore, ad patriam ossa reportarentur. Post mensem igitur levatum est corpus de terra in arca, et, ne festeret, monialium pars major nares suas claudendo fugerunt in horum. Hi vero, qui de familia sua erant, verba ejus nullatenus inania, sed veracia existimantes, arca fiducialiter aperta, præter naturam communem et omnium existimationem corpus ejus mirabiliter purgatum invenierunt ita, quod sola ossa absque omni fætore remanserunt; et, quod mirabilius est, nigra quedam pars conglobata, sicut tunc redolens aut myrra loco viscerum vel intestinorum apparebat. In ipsa autem translatione b et post tanta in Urbe Roma et in aliis mundi partibus, presertimque in regno Sueciae miracula ad ostentationem meritorum sue prædictæ Sponsæ operari dignatus est Sponsus, quod vix lingua narrare vel calamus sufficiat exarare. Et de multis paucâ in hoc tertio libello sunt collecta. Unde de mortuis suscitatis, quasi de præstantiori miraculo primum innectitur capitulum c.

B

ANNOTATA.

a Imo anno 1373, die 23 Julii.

b Ossa ejus, anno 1373 mense Septembri ex Urbe in Sueciam deportari cepta, Vastenæ deposita fuerunt anno 1374, mense Julio, relicto Romæ in monasterio Panisperna brachio.

c Capitulo 1 junxit hic 2 de cæcis, et 3 de surdis et mutis curatis.

CAPUT I.

De mortuis suscitatis, cæcis, surdis et mutis curatis.

A mortis
sæculum peri-

culo

a

b

c

d

e

f

g

suspensum
liberat,

A pud ecclesiam Horbi a, diœsis Upsalensis quidam dezlavus b, mendax tyrannus, Petrum quandam nomine apprehendit, imputans sibi, quod famulus suus quandam vulnerasset rusticum, ob quam causam dicebat ipsum esse bannitum c, et, ille, famulum suum prose respondere, nihilque sibi imputari debere, respondit. Tyrannus autem apprehenso eo, cum ad sexcentum marcas taliare d, tres demum ferri petivit lescas e: sed duo curati ibidem existentes, ut periculum suum, sicut posset, redimeret, consuluerunt: quām ob causam vas unum ferri tyranno obtulit: tyrannus vero despectum in hoc fuisse se arbitratus, ad torturas illum ponì jussit: perterritus autem homo Deo, et B. Birgittæ votum vorvit, quod, si ejus meritis liberaretur, locum de Wasteno, ubi ipsius sanctum corpus requiescit, annuatim per decennium visitaret, dimidiisque cere talentum f pro munere offerret. Facto itaque voto, cum nulla evasisset tormenta, ad fureas tandem fortis chamo g suspensus est: timebat enim profanus ille, quod et accidit, ne, si evaderet, contra eum querelam proponeret.

130 A meridie igitur usque ad solis occasum in patibulo suspensus peperit, et tunc unus illorum Deo odibilium videns oreas, corporis quoque ornamenta satia bona, voluisset sibi tulisse, sed puer XIII annorum adstans clamavit, dicens: Vide, quid facias, mulierem enim in albis usque ad pectus cri-

nes habentem, hominemque illum sustentantem D ibi video; et homo, Utinam, inquit, sancta illa Mulier, cuius reliquæ ad terram istam nuper translate sunt, cuius etiam per tres annos coquus fui, hominem istum juvare vellet ad salutem: ob reverentiam ergo illius præscindam cordam, vestes et ornamenti corporis dimittam; quod et fecit, eumque ibi jacere permisit. Jacens ergo usque ad noctem penitus exanimis et sine spiritu tandem post longum tempus respiravit, aperique oculos, et spiritus omnes parumper recuperavit. Manus tamen ambas adhuc ante pectus ligatas fortiter habebat. Denique viribus utenque recuperatis, retraxit se infra blada h, verens, ne crudelissime bestiæ se forsitan redeuntes occiderent. Cumque funiculum disrumpere dentibus niteretur, mox ut illud ori applicuit, velut filum communinum est. Surgens ergo inde ad locum, ubi prius captus fuerat, et ad sacerdotem nocte ipsa deuenit; propositisque coram rege queremoniis, tyrannus cum suis satellitebus hanc ob rem extra regnum bannitus est i.

131 In parochia Fialanebro Arosiensis k diœce. varisque k sis infans quidam sex septimanarum per dies xii infirmatus, tandem ab omnibus per unius horæ spaciū mortuus judicatus est: cuius parentes B. Birgittæ præsidium cum lacrymis postulantes, revixit illico, et parentes ejus, qui pro illo voverant cum oblationibus Wastenam perrexerunt. Rusticus quidam Dyngestinae incola a parentibus uxoris, quod eam exosam haberet, pluries fuerat redargutus; affligerat quippe illam nonnunquam acriter verberibus. Nocte ergo quadam, cum sana cum eo dormitum iret, morte subitanea juxta eundem jacens praeventa fuit. Mane autem factò, uxorem vir extinctam penes se reperiens, Deum ac B. Birgittam obortis lacrymarum singultibus in secreto loco suppliciter exorabat, ut ipse, mortis uxoris innocens, immunis illius consanguineos evadere potuisset. Consanguinei vero et vicini ad tantæ tristitiae spectaculum concurrentes, et autorem eum existimantes funus ad feretrum posuerunt amarissime condolendo.

132 Dum autem vir pro vita uxoris, et, ut ex pers sinistra opinionis fieret, orationi procumbebat; vita restituta mulier viva voce sororem suam his verbis alloquebatur: Soror mea, ad quid huc F venisti? Et circumspectiens circumstantes de ipsis cause adventus interrogabat, qui dicebant, morte se ejus percepta venisse; tunc illa; Laus et gloria sit Omnipotenti Deo et sanctissima Birgittæ, cuius precibus merui pristinæ vitæ ad tempus restituti. Vir autem suus redivivam uxorem audiens celeri cursu venit ad eam, flexoque genu, obnixius precabatur, ut, omnibus audientibus, an ipse sui obitus causa extitisset, enarraret; respondit, non, sed secundum voluntatem Dei hoc factum est, ut immensa Christi charitas, qua Sponsam suam Birgittam amplecti dignatus est, in me reveletur, cuius interventionibus de hac etiam * brevi disjungi debeat; et vocato ad se sacerdote, facta confessione, Eucharistia et extrema unctione perceptis, ut vera Christiana spiritum in manus Domini commendavit, conjugi suo ab omni male opinionis opprobrio immuni præservato.

133 Quidam in parochia Folberæ, Arosensis diœce, uxore mane surgente pro necessario opere agendo, cum duobus filiis parvulis quiescebat in lecto; qui filii ululatum horribilem emitentes, subito mortui sunt: quorum membra

A membra ita livida, livoreque tumentia effecta sunt, ac si verberibus fuissent affecta. Quos vi-dens miserabilis genitor cum lacrymarum pro-fluio tulit in stupam ex eorum casu nimium dolens, et absque modo pavens, ne quasi inter-fector ipse ab aliquibus putaretur. Mater vero infantum plenam in sanctam Fœminam habens fiduciam, quod miraculorum per eam patro-rum crebro famam attraxerat, venit pro altero dicens: O reverenda Domina, si reddideris mihi istum vivum, portabo eum ad locum tuum in Wastenam cum oblationibus; cuius spiritus coepit confessim in corpus paulatim introire, quem admodum ex decadentibus solet paulatim rece-dere. Tunc mater nimis exhilarata in gratiarum actionem prorumpens dixit: jam vado ad paro-chialem ecclesiam, Missamque in honorem Fa-mulae sue cantare faciam: deinde tribus vel qua-tuor elapsis horis, potiorem in animo mulier con-cipiens fidem, O, inquit, gloriosa Domina! scio, quod potens es apud Altissimum, et hunc ex-a-nimem jacentem etiam restitu; qui protinus illo ordine, quo et prior, suscitat: igitur in Carnisprivio haec mulier pluribus comitata vici-Bnis, ista secum testantibus, Wazstenam venit, et dictos infantulos coram populo multitudine de-monstravit.

134 Mulier quedam in Skaningia l peperit infantem, in ultimo spirito constitutum, qui et incunctanter extinctus est, unde gravissimis ma-ter attacta doloribus, presertim, quod sacri un-da baptismatis irrenatus discesserit, cum omni-bus se circumstantibus coepit gloriosam Viduam lacrymose expetere, ut proles sua tam diu sibi re-stitueretur, quamdiu ex fonte Baptismatis le-varetur. Quo facto, non absque cunctorum admiratione et congratulatione ad vitam infans restauratus est: aliquibus vero revolutis hebdomadibus, cum infantulo vivo et incolumi Watz-stenam mater gradiens infinitas Deo et B. Bir-gittæ gratiarum actiones referebat, imaginem in-fantis argenteam pro induito sibi beneficio offe-rendo. Per tres horas et ultra puer quidam de-functus, rigidus jacebat et frigidus; cumque jam omnes flerent, votum vovit mater sanctæ Bir-gittæ, quod, si puer revivisceret non solum ejus limina visitaret, sed et perpetuum sibi alter corde deserviret. Quo emisso voto, brevique in-terjecto spatio, surrexit puer ad vitam, quem ma-ter Wazstenam ducens plurimorum fide digno-rum testimonio ita factum ostendit. Consimilis gratia de altero fertur puer, qui longiori tem-poris spatio ad unius fere cereæ faculae combu-sionem examinis perseverans, invocata cum voto Ancilla Christi surrexit mortuis.

C ad vitam
revo-
cal. m
135 Margarita de oppido Eckne Arosiensis diœcesis mortuum peperit infantem, totaliterque denigratum, cuius lingua extra labia exten-debatur, cunctis, qui aderant, quod quasi niger carbo in ejus ore haberetur, existimantibus: qui et phantasma magis, quam homo putabatur: haec ut votum vovit ad Wazstenam, et in-fans revixit, et in omnibus membris colorem et formam decentem recuperavit. Inghenaldi uxor de oppido Nybile, Strengensis m diœcesis, cum ingenti labore atque dolore examinem in-fantulum enixa est, pro cuius vivificatione pa-rentes, cum per integrum et naturalem diem de-functus jacuisse, egregiae Sponse Christi fece-runt votum; in quem protinus a fonte vite vi-talis spiritus ingressus est. Duorum annorum pu-

ella, Margarita nomine, filia Laurentii Massa de oppido Pethaphyeto, Strengensis diœcesis n, su-pra se inculta lectisternis positis, subito suffo-cata est, et mortua: rediens vero mater hora tertia filiam extinctam reperit, membris rigidam, et incurvabilem; pro restitutione ergo filia ve-nerabilem dominam Birgittam invocabat, non de-sistens a prece, donec filiam ante solis occasum redivivam accepit, Wazstenam delatam multis ini bi ostentabat.

136 Rursum puella trium annorum, Cathari-na nomine, filia Nicolai de oppido Gnotoso Stren-goniensis Diœcesis casu in stagnum cadens suf-focata est, et per integras novem horas a pleris-que quiesita minime inveniebatur. Quod ut Mater audivit, surrexit illoco et ad stagnum currens, flexis genibus, cum filia se Wazstenam peregre profecturam, devovit, si eandem vivam S. Bir-gittæ meritis recuperare posset. Quo facto, ca-daver in loco, ubi prius sagenis multisque aliis instrumentis fuerat diutius perquisitum, super aquas jacere perspecti: quod ad litus delato, aqua, qua in submersione influxerat, effluente, matreque obsecrationibus perseveranter instante, E puella amisse vitæ usum recuperavit. In Urbe Roma quadam domina apud S. Mariam de Mi-nerva, cum plures filios retro tempore mortuos peperisset, extinctum infantulum etiam ista vi-cice parturit; huic mater ejus dixit: Fac votum, filia B. Birgittæ, cuius meritis Deus illum for-sitan suscitabit. Et illa, Quomodo, inquit, mater, fieri potest, quod dicis, cum sit mortua? Invocata ergo sancta Fœmina, mox puerulus oculos aperuit, et matris ubera suxit. Item in oppido dicto Skaningen o Lyncopensis diœcesis mulier quedam, nomine Elisabetha, filiam mortuam pariens S. Bir-gittæ pro filiæ restaurazione se devovit, et exem-pli, quæ decesserat, ad vitam rediit. Mulier au-tem promissa exsolvens redivivam filiam cum argentea imagine in Watzsteno præsentavit.

137 Duo cæci, quorum unus a nativitate, alter ex eos vero octo annis cæci fuerat, in Watzsteno S. Petri ad Vincula *, quia scilicet propter Indulgentias populu illic multitudine hominum concurrebat, cernentibus, qui aderant, multumque stupen-tibus, videndi usum accepérunt. Item vir quidam et una mulier, similiter cæci, eodem tempore ibide in illuminati sunt. In oppido Rickhem p regni Norvegiae puella xii annorum filia Ysee vi-duæ, pellicula super oculos rubea et multum spissa crescebat, a qua nihilominus per annum integrum est penitus cæcata; sed cum nullis medicorum artibus illi subveniri posset, vovit se mater una cum filia reliquarum S. Birgittæ lo-cum in Watzsteno visitare. Mirum etenim dictu-nam, pellicula, veluti cera a facie ignis, conti-nuo evanescere, clarus puellæ visus restitutus est. Petrus valde senex et pauper homo de oppido Mos Schrenensis diœcesis q altera manu do-lose debilitatus, et cæcius per tres annos pro sa-nitate recuperanda almæ Viduæ reliquias visita-turus spopondit, prout potuit capiens iter, cum-que pervenisset, meritis illius, quam invocaverat, divina sibi assistente gratia, integrum utriusque membra recepit sanitatem.

138 Margaretha, filia Laurentii, fæmina xx non pauces, annos ætatis habens, Arosiensis diœcesis, bien-nio corporali lumine destituta pro ipsius recu-peratione Watzstenam iter arripiens misericor-dia Dei preventa in ipso quoque itinere clarum visum recuperavit. Crispina vidua de oppido Estraribi

A. BARTHOL.
DO.
n

quod et Ro-
nx facit,

E

F

P

q

}

A. BERTHOL.
DO.

Estrarirbi Lyncensis diœcesis *r*, in sinistro oculo decem, et in dextero tribus annis percussa, in festo ad Vincula S. Petri utriusque luminaris beneficium in supradicto monasterio, cernentibus multis, accepit. Ex adverso infortunio curatus parochialis Aboensis diœcesis *f*, Olaus nomine, excœatus, annos circiter tres cœcus permanxit; qui pro visus sui reparatione, nec non pro venerabilis Sancte veneratione ter se suum monasterium adiuturum, repremittens, limpidum exemplum visum consecutus, in festo Petri ad Vincula pro prima vice votum exsolvens coram domino Joanne Aboensi episcopo, quod factum fuit, testificabatur, qui nimurum episcopus clericis suis insynodo miraculum tam grande publicavit.

mutos; sur-
dem,

B 139 Eo in tempore, quo reliquiae Sponse Christi de Urbe ad Watzstenam portabantur, accidit, quod, cum quadam nocte copiosa multitudo, quæ reliquias sequebatur, in quodam magno prato sub tentorii requiesceret; puer quidam mutus at statis habens annos propter pluviam sub febre reliquiarum ponebatur, ubi, personis attestantibus fide dignis, loquendi usum, quem non petierat, accipere merebatur. Nicolaus pistor a nativitate mutus et in xl anno constitutus, istorum miraculorum fama percepta, gratia adipisciendi loquelam Watzstenam profectus est, qui, soluta in itinere lingua, ad votum exauditus cum gaudio ad propria remeavit. Mulier quibusdam annis surda pro Santa honoranda, et pro sensuum integrata recuperanda votum vovit, ad locum de Watzsteno se debere proficisci, quo facto, surditate deterga, quod poposcerat accepit, et votum suum deinde perfectit.

et claudos
sanat,

140 Crispina vidua de oppido Harnolieuga Lundensis diœcesis *t* regni Dacie vii annorum filium habuit, Olavum nomine, a nativitate claudum et mutum, quem mater cum alia filia Helena per x dietas in humeris Watzstenum deportatum, in vigilia Pentecostes illie applicuerunt. Ubi puer eodem die plena ad ambulandum et loquendum fortitudine predictus ambulabat, et in conspectu omnium exiliebat. Dominus Magnus, qui fuit de familia B. Birgittæ *u*, vir utique fide dignus, C testatus est, quod, cum esset in monasterio Watzsteno personaliter constitutus, vidit adolescentulum quandam de Vsgotia *w* civitate Echarensi annorum quindecim, qui a nativitate mutus fuerat, ante reliquias beatae Birgittæ præsentari, qui mox loquela adeptus domino Katilmundo confessionem suorum fecit peccatorum.

ANNOTATA.

a Notus est hic locus in mappis Geographicis: sed alia deinceps loca occurrent, quæ vel in Mappis Geographicis non signantur, vel forte non existunt amplius; vel nomina mutarunt, vel admodum viliose expressa sunt: quare illa lacite præteribo, vel ideo, quod de eorum situ utcumque iudicium, ex adjectis passim, in quibus sita fuerunt, diœcesibus, ferri queat.

b Vox illa barbara latronem, vel hominem crudelē et savuum significare videtur.

c Multæ pecuniarie obnoxium.

d An Taliaret, seu exigere?

e Certum ferri pondus seu quantitatem.

f Certam ceræ massam.

g Videtur vox illa deducta a Græca χάμος Latine, Frenum.

h Vox illi quodvis grani genus significat.

i In exsilitum pulsus; nimurum sub Alberto Suecice rege anno 1374. Vida infra Appendicem Miraculorum S. Birgittæ part. 6.

k Alias Westeraas in Westmannia.

l Passim scribitur Skeningia, estque civitas Suecice episcopalis in Ostrogothia.

m Strengnesia est civitas episcopalis in Sudermannia.

n Eadem est diœcesis, que mox memorata, uti et quæ proxime sequitur num. seq.

o Vide tit. I hic.

p Id oppidum frustra quæsivi.

q An Skeningiensis, vel Strengnesiensis?

r In Ostrogothia.

s In Finlandia.

t Lundinum, Scania civitas est, quæ regis Suecice Magni tempore in Danorum dominium transierat.

Ex Israële, S. Birgitta fratre, Petrus; e Petro Magnus, de quo hic sermo, natus fuit. Vide num. 5 Comment. præv.

x Suecice provincia.

E

CAPUT II.

De paraliticis curatis, liberatis a morbo caduco, et curatis ab aliis diversis infirmitatibus.

*D*ominus Nicolaus, curatus ecclesie parochialis Schwanchalensis diœcesis Lyncensis a paralisi dissolutus, tempore Quadragesimali pro recuperanda sanitate, prout potuit, Watzstenum venit: qui adeo in paucis convaluit diebus, quod sancto die Paschæ, et aliis quamplurimis diebus Missas celebravit, et de cetero ecclesiam suam incolumis gubernavit. Quidam quoque pedibus et manibus contractus, fere omnibus notus ibidem sanatus est. Nobilis quidam, Raginaldus nomine, paraliticus *Idem facit* effectus est, ita quod nullius membris dexterae pars usum haberet, et loquendi amississet emolumentum: ex quo uxor ejus, sacerdosque curatus, cum ipse personaliter non posset, pro eo voverunt, quod B. Birgite limina visitaret, oblaturus pro qualibet articulo naturalis sui officii usu carente marcam unam ceræ, si ad pristinam salutem reparari contigisset: votu itaque emisso, mirum in modum absque cunctatione sensit, se paulatim sanari et infra paucos dies per pedes Watzstenum adiens, votum suum lætabundus exsolvit.

142 In regno Norwegie civitate et diœcesi *paralyticis* Traudiensi *b* Margarita quædam erat paralitica et muta, totiusque corporis viribus inconsolabiliter destituta, quasi truncus inutilis jugiter in gravato jacens: huic dormienti domina quædam habitu venerando visa fuit dicens: Ego sum Birgitta de Watzsteno, jamque de tua te incurabili infirmitate curabo; tu vero sanata reddes vires, ad meum locum veniens indulsum tibi in secreto beneficium propalabis: et, hoc dicto, morbos artus quasi quodam unguento linivit: ex pergefacta

A pergefacta mulier omnium membrorum sentiebat incolumentate potiri, loquela, cunctaque corporis fortitudine sibi plenarie restitutis. Haec Watzstenum veniens coram multis omnia enarravit; cuius quedam membra, præcipue in dextera parte carnositate fere carentia, pestem, quæ eadem de pasta fuerat, satis liquido præferebant. Rursum in eodem regno quadam paupercula mulier Osloënsis diæcesis cum annis quinque jacuit paralitica adeo, quod nec spiritum habuerit, nec in aliquo corporis membro robur posset ad plenum: notis ergo suis Famulæ Dei pro illa voventibus eam, perfecte et vestigio convaluit, quæ ad monasterium Watzstenense via aspera multumque prolixa gaudenter accessit.

*et epilepti-
cis. d*

143 Quidam de Arosia *d* ix annis epylepticus fuerat, et quasi omni die trina vice ex illo patiebatur morbo: itaque ad reliquias S. Birgitta genitore pro eo vovente, incunctanter sanatus est. Item in eadem diæcesi mulier quædam xiv annorum filiam habens, quæ a quinto nativitatis suæ anno morbo epyleptico tam graviter laborabat, quod tredecim vicibus in terram cadens, et spuma manus die qualibet naturali miserabiliter affligebatur; vovit, quod una cum filia sanctæ Birgittæ reliquias visitaret, si suis meritis tanta eam miseria liberaret. Quæ et, omni mora penitus sublata, optatu saluti restitui merebatur. Parvulus puer, Laurentius nomine, filius domini de Columna de Urbe, viri utique illustrissimi, morbo laborabat supradicto: cui dum semel casus contigisset, et terribiles faciens gestus aliecuus energumeni ad instar totus torquetur, domina Lætitia, avia pueri, ad quandam suam nurum de tunica Sponsæ Christi aliquid habentem, quam cito perrexit, parvulumque frustum inde præscindens, frontem pueri ægratantis ex eo tangi fecit; ad cuius tactum puer, confessim quietatus a morbo totaliter sanatus est, et liber ab inde perseverans. Item cum Maria infantula, filia Stephanæ, nutricis Oddi, pàrvuli filii prætaxati Domini Agapiti, simili modo torqueretur immaniter, domina Catharina, uxor domini Agapiti, cum præfati panni frusticulæ infirmantem puellam pari modo, parique devotione tangi fecit, quæ a tali ægritudine protinus ac penitus liberata C omnibus admiranda videbatur.

Plures item

144 Quemadmodum Papa Bonifacius refert, dum adhuc S. Birgittæ funus, in ecclesiæ S. Laurentii de Panisperna Romæ superstes, et inhumatum haberetur, mulier quædam Agnes de Concisa *e*, quæ a nativitate guttæ habebat deformæ atque grossissimum, cum alijs venerandum cucurrit ad funus; et, cum propria zona manus sanctæ jacentis Birgittæ cum devotione tangi fecisset, zonam eamdem simili devotione circumduxit ad collum, et paulo post guttur detumuit, et ad conformitatem debitam miraculo divino fuit redactum: verum Franciscæ de Sabellis, dicti monasterii S. Laurentii *f* monialis, quæ biennio debilitatem et adversam stomachi valetudinem passa, fere semper lecto decumbens, et honorandæ Viduae familiaris fuerat, dum adhuc insepultum corpus infra claustrum servaretur, cum gravi labore de lecto surrexit, tam longam patientiæ infirmitatem, et adjuta pervenit ad feretrum, et secus illud jacuit tota nocte: nec, dum jaceret, Deum desit cum devotione et instantia deprecari, quatenus meritis et precibus Viduae, cujus corpus aderat, a tam molesta tamque diutina valetudine in tantum

saltem alleviaretur, quod cum reliquis monialibus A. BERTHOL-
divinis interesse posset. Et mane facto, recepit *do.*
integram sanitatem, ut optavit.

145 In civitate Neapolitana Palmerius trapezyta diversi ge-
g infirmatus ad mortem, uxorem habebat ad sanctam Viduam (quam superstitem visitare con-
sueverat) singularem devotionem habentem. Haec videns complicem suum lethali morbo laborantem B. Birgittæ spopondit, quod, si ejus suffragiis ægrotus evaderet, in S. Maria de Carmelo, ubi imago ipsius depicta venerabatur, Missas dici, cereos offerri, lampades quoque incendi faceret. Voto ergo facto, vir, qui quasi in extremis labo-
rabit, B. Birgittam super se prostrata in cum-
bentem in visione vidit: de qua nimurum visione
admodum confortatus dixit: Ego sanus sum, quia
beata Birgitta me sanavit; et sanus continuo inven-
tus est. Presentem se fuisse asserit dominus
Magnus presbyter, cum quidam puer quatuor
circiter annorum, Jacobus nomine, nepos domine Delphinae, Romæ cum febre continua fluxum
ventris potissimum patiebatur: et quia plerique tunc
parvuli ex istiusmodi influentiâ deperabant, ad-
modum de illius pueri interitu timebatur. Unde E
tam predicta domina Delphina, quam pueri
incessanter flebant: denique domina Delphina
vovit, quod, si dominae Birgittæ meritis puer
evaderet, signo crucis insignito mantello, quem-
admodum fratres laici in religione illius induuntur,
vestire eum faceret, et de reliquiis ipsius quidpiam
ad collum pueri ligari faceret. His sic gestis, puer
repente convaluit, et sanitatem pristinam perfecte
recuperavit.

146 Puer quidam, nepos domine Angelæ, *morbos.*
uxoris Lelli Petri, de Urbe, de regione Columnæ
pessimum circa lumbos ulcus habens in mortis
discrimine positus est, eoque exterriti medici nul-
lum adhibuere remedium: tunc memorata domina
vestimentorum S. Birgitta particularam, quam
semper devote servaverat, acceptam super ulcus
pueri in serico ligavit, ipsius sancta merita devotus
interpellando. Mane facto, ita puer inventus est
sanus, quod nec vestigium quidem perpessæ infir-
mitatis appareret. Similiter nepos * supradictæ *t. filia*
Angelæ glandulam quandam cum vehementi
febri patiebatur, quam medici incidentam di-
ixerunt; mater autem infirmi *, suprascripti mira-
culi recordata, mente Christi Famulam adiens
seque et filiam toto illi animo recommends, præ-
fatum panniculum a domina Angela petitum de-
super glandulam per noctem posuit et ligavit: in
crastino autem medici secturi venientes puellam
totaliter liberatam, febremque cum peste penitus
fugatam invenerunt.

147 Præterea cum alius nepos siepe dictæ dominae *S. Birgitta*
Angelæ, filius Francisci Barii de Capociis, Romani
civis, trium circiter annorum horrendum apostema
cum acutis febribus pateretur in spatula, pluri-
masque medici adhibuerint medicinas et nihil
profecissent, sed venturo die incisionis ferro uti
decrevissent, domina Angela fide plena particularam
illam panni super emplastrum magna cum devo-
tione invexit, postulans tumefactam illam suis
suffragiis eatenus mortificari, quatenus sectionis
acerbitatem tenellus puer nullatenus degustaret,
quod si fieret, memoriam illius faceret depingi, et
illud miraculum ad ejus laudem publice predicari:
sequenti ergo die, cum ad incidentum morbum
chirurgi * e loco illum evanuisse repererunt, et
multa *supple:*
venissent.

A. BERTYOL.
do.

meritis

multa putredine posteriora petuisse; puer autem sospes et laetus de lecto consurgens, ludentes pueros requirebat.

148 Item Romæ prope S. Eustachium domina Francisci, uxor Petri Pauli Vellivi, in dextera manu morbum, qui, *Noli me tangere*, dicitur, habens, tumoremque unius nucis grossitudinem præ se ferentem ab exteriori parte manus perspessa est; haec, requisitus medicis, quare pestis incurabilis erat, repulsam accepit: qua in re ad B. Birgittam se conferens exceptionem precabatur, et confessa sacerdoti particularum vestimentorum illius, quam interpellaverat, desuper colligavit, et votum fecit; altera autem die, evanescente ægritudine, sospitem se prorsus ac penitus incolumem inventit. Jacobella de Colanidio de Urbe parochia S. Eustaci filium peperit, qui infra septem dies taliter infirmatus est, quod nec una quidem vice matris ubera suxit, quasi mortuus jacens, frigidus ac contractus, ita quod de vita ejus spes omnis deperierat. Avia vero ejus, S. Birgittæ fama comperta, inquit ad filiam: Oremus, et ad ipsius sepulchrum faciamus peregrinationem, cui illa: Quomodo, inquit, possibile est, o mater charissima, quod eum nobis restituet, cum magis mortuus, quam vivus censendus sit. Denique avia sciens, quod omnia possibilia sint credenti, devovit illum cum facula cerea ad ipsius sepulchrum se delataram, si de ejusdem convalescentia suis meritis faceret se gavisuram. Nec mora: revixit quodammodo puer, et, apertis oculis, parentis mammas exquirens de fauibus mortis liberatus est, et vivit, et vocatur Andreas. Scripta sunt hec de ore matris.

ab egris
h

149 In castro S. Angeli h Tyburtinensis diœcesis Elpena quædam Mulier, oculis dumtaxat exceptis, membris ceteris destituta, dolores intolerabiles tam in capite, quam in mammillis, quam etiam in omnibus artibus patiebatur incessanter, et erat quasi morti proxima. Audiens vero famam miraculorum istius, quam Deus tantum mirificaverat, intime se illi recommends ad ipsius sepulchrum votum fecit, paululumque dormitare cœpit. Tunc domina quedam aspectu veneranda, ad cuius fimbrias cerea pendebat imago, apparens sibi dixit: *Quid' vis mulier? Respondit illa: Quæ es tu Domina?* Et ait: Birgitta sum de Suetia; at illa: *O Domina*, inquit, mea reverenda et sancta, tu vides, qualem infirmitatem et dolores patior: supplico ergo tibi, ut me sanes: quod si feceris, locum sepulturae tua Romæ visitabo, imaginem ceream, luminaria et oblationem portabo; et illa: Certe, filia, bono hōc opere petisti, quia sicut in omnibus aliis membris ita et in oculis patereris: nisi enim * divinum auxilium, me mediante, implorasses, et dixit: Volo ergo te sanare, et, signo crucis facto, digito illius capit tangendo, a tanta ægritudine mulier continuo immunis evigilavit.

abundat
i
deputato

150 Item in eadem diœcesi in castro Cœciliano i Petrus Neciae infirmabatur ad mortem, nec erat spes de vita ipsius. Hoc audiens Lucia Bartholomæi, Joannis Antonii de Castro S. Angeli, infirmum adiit, ut certam tritici quantitatem sibi debitam, antequam moreretur, si posset, recuperaret, et videns illum in extremis agentem, modicum quid de veste S. Birgitte, quam habebat, accepit, languentia infirmi membra cum illa tangendo: mira res! Corpore, nullo temporis interveniente spatio, aeger prosiliit e lecto, et re-

sed sit ad ignem, quia frigus erat. Sic dicta Lucia D ore suo proprio coram tribus testibus enarravit. Domina Cilena, uxor præclarissimi viri domini Joannis de Columna de Urbe, cum juramento de se ipsa firmavit, quod, cum talem infirmitatem pateretur in gutture, quod a medicis derelicta esset, dicentibus, de tali peste nullatenus nec per manus Dei ipsam fore revasuram: non enim poterat os ad comedendum aperire; cum qua potuit instantia atque devotione ad B. Birgittam se convertit, hoc illi stipulando, quod, si de tanto mortis discrimine sua prece raperetur, coronam de perlis, propriis exultam manibus, in loco sepulturae sibi presentaret, Missam quoque celebrazione faceret, quam flexo et nudo poplite devote audiret. Voto itaque facto, obdormivit quantisper, videbaturque sibi, quod quasi quædam humana manus pelle sui gutturis traheret; quæ cum aliqui dolore exprefacta, sanie multa fluente, apostema fractum reperit, et mortis periculum evasit.

151 Apud S. Mariam rotundam cocculus Joannis Cymini, Romanus civis, tanta ægritudine laborabat, quod de vita ejus medici penitus desperarent, E siquidem in extremis agens dies quinque sine loqua transegerat, confessione non facta, nec communione sumpta: videns hoc avuncula sua, domina scilicet Francisca Papazura, modicum de linteame, quod Sponse Christi fuerat, secum bajulans perrexit ad ægrotum, et facto ad sepulcrum voto, cum eodem panniculo seminecem in facie et corpore contrectavit, et vocans illum ex nomine tertio respondente audivit: angelicam quoque salutationem, omnibus illum audientibus, legere fecit. Inde vero cum needum plena loqua potiretur, fratrem Angelum de Ordine Humiliatorem precabatur, ut Legendum S. Birgittæ appetaret, et languidum ex ea contingenter. Quod ut factum est, et spiritum mentis perfecte recepit, et loqui expedite potuit, factaque confessione, sacrosanctam Eucharistiam sumpsit, plene omni sanitati postera die restitutus.

ANNOTATA.

a Vide lit. r in Annolatis in cap. præcedens.

b Thrandensem vocat *Torfæus*, vernacula Dronthem: dicitur etiam Nidrosia. Episcopos ejus et archiepiscopos exhibet *Torfæus Historiae Norvegizæ lib. 2, cap. 19, part. I.*

c Oslo sive Asloa sedes fuit episcopalis Norvegizæ, Nidrosiensis suffraganea, sita non longe a mari ad sinum homonymum.

d Vide lit. k in Annolatis in cap. præcedens.

e Alibi legitur: De Concessa, et Contessa.

f Clarissarum Romæ.

g Id est, Nummularius. Alibi dicitur Mercator pannorum.

h Situm hoc castrum est in Campania Romana ad Anienem fluvium.

i Cœciliatum notatum invenio in Mappa Geographica Tuscæ Suburbicariæ Blæriana, sed multo propinquius Prænesti, quam Tyburi.

A

CAPUT III.

De vexatis a diabolo, periclitantibus in partu, et naufragantibus.

Patrocinium
eius

Puer septennis novem vicibus die quolibet a nefando spiritu torquebatur : qui, facto a matre voto, et Watzstenam cum oblationibus ab ea deportatus, non sine omnium admiratione a saevio tortore liberatus est. Christina, uxor Laurentii campanarii ecclesiae Kiill diocesis Strengensis a obsessa a dæmonie et totius corporis privata valetudine, spiritusque rationalis in parte amissio lumine, per xvi annos continuos videlicet afflita jacuit in grabato. Audivit etiam ab eodem dæmonie verba horribilia, didendo inter alia verba ad eam : Jam volo eorū tuum extrahere de corpore tuo, teque turpissima morte condemnabo. Post apparuit ei quedam pulchra Persona in visione dans ei consilium, quatenus peregrinando visitaret monasterium S. Birgittæ in Watzsteno, ut ab immundo spiritu purgaretur : evigilans autem invenit se saniore intelligentia potiri, quam ante : deinde percipiens, multos peregrinos locum in Watzsteno visitaturos ad festum nativitatis B. M. V., præparavit se et ipsa, ut eundem locum visitaret, et, si ire non posset, sicut utique tunc competenter non valuit, saltem per manus et pedes reptando illuc properaret. Postquam igitur iter arripuerat, statim a dæmonio liberata fuit, et antequam Watzstenam veniret, sanitati pristinam tam in ratione, quam in corpore plene restituta fuit.

153 Quidam Olavus agricultor diocesis Arosiensis b gravissimo languore circa Carnisprivium afflictus per tres continuos dies vidit xii dæmones tetricos in habitu usque ad nates decurto, calceis rostratis secundum turpissimum consuetudinem aliquorum modernorum juxta se corisantes et dicentes : Si vis consentire nobis, ditabimus divitiis ; sin autem nolueris, te turpissima morte condemnabimus, teque nobiscum ad tartara perducemus. Quibus ille respondit : Consentiam Deo meo, et illi reverenda Famulae sive domine Birgittæ, cui votum peregrinationis emiseram, in quam tota fiducia spero, quod virtus divina me de minarum vestrarum terroribus eripiet. Illam enim omnibus diebus vita mea, in quibus potero, honorabo ; finitis autem illis tribus diebus, horribilis illa visio dæmonum disparuit, et ille statim, pristina sanitate percepta, perfecit humilius votum suum. Mulier quedam, Catharina nomine, de diocesi Strengensi hora Completorii in Carnisprivio revertens a convivio, in quo cum aliis choreas minus honeste duxerat, in platea, priusquam venit in domum, a diabolo arrepta est, et ita crudeliter percussa, quod a planta pedis usque ad verticem in omnibus membris esset lida : sensu, loqua, visu, auditu, totiusque corporis perdita valetudine, noctem illam in maxima pergit miseris : circa diluculum autem vocati sunt ad eam duo honorabiles presbyteri, qui cum aliis amicis ejus votum peregrinationis ad Watzstenam ob reverentiam S. Birgittæ et ob sana-

tionem miserabiliter afflictæ mulieris emiserunt : A. BERTHOL.
cui eadem hora spiritus et robur corporis non sine ^{po.}
admiratio adstantium est restitutus.

154 In eadem diocesi fuit puella adolescens, *vel obsessa*
quam secunda die Pascha invasit diabolus, et per integrum mensem bis vel ter in quolibet die crudelissime vexavit eandem, ita quod venter ejus videbatur se' erigere : ejus dolori dominus suus compatiens fecit votum pro ea gloriosæ dominae Birgittæ ; quo facto, statim discessit diabolus ab ea, sibique ulterius nihil nocuit. Alius etiam, Petrus nomine, Lyncopensis diocesis invasus est a diabolo, a quo per sex annos est crudelissime vexatus : hic ferit tercia antecedenter ad Vincula Petri veniens ad Watzstenam ab inhabitante se dæmonie solito gravius arripitur, et amarius vexatur ; prostratus enim in terra extra capellam, et jacens in dorso et erectis oculis in celum nil videbat, manus et pedes in modum crucis extendebat, his terræ firmiter adhærendo : hujus stomachus aliquoties in tantum intumuit, quod supra pectus usque ad mentum se videbatur erigere, ac si magnum quid corporeum curret in visceribus ejus.

155 Interdum autem in tantum immergebatur, ac si viscera non haberet : palpitando pectus movebatur, ut velut a vento pulsatum sit, ut ossibus non rigesceret, multoties totum corpus in medio tantum erigebatur, ut plena ulna erat interdum inter terram et dorsum ejus, capite tum et pedibus terra firmiter adhærens, siue stetit multoties firmiter quasi latro supra rotam patibuli incurvatus, hujusmodi etenim miseria in conspectu multorum affligebatur feria *iii, iv, v, vi, et sabbato.* Nocte vero media inter Sabbatum et Dominicam apparuit ei alter dæmon in specie magni canis, et tangens cum pede pectus demoniaci dixit humana voce : Exi hinc, socie charissime, alioquin in brevi maximum scandalum patieris. Quo dicto, exiit dæmon per os dæmoniaci, quasi serpens magnus et horribilis, et post pauca factus ut hircus cum magno impetu precipitavit se in profundum stagnum monasterio adjacens. Eo autem tempore in Watzsteno aderat dominus Archiepiscopus Upsalensis prætactus.

156 In castro Polimary Balensis diocesis c mulier quedam gravissimis pressa doloribus, eo quod partu præventa parere non posset, clamoribus et ejulatibus insistebat : cui dominus Francisco, olim Fermopolitanus episcopus, tunc vero eremita, supra memoratus accurrens tanti doloris causam percontabatur ; et agnito, quod periclitaretur in partu, de capillis S. Birgittæ supponi fecit, et illo instanti abortivum, quem gestabat, enixa a mortis discrimine liberata fuit. Cum reliquie S. Birgittæ in Sueciam portabantur, portatores, ut Missam audirent ad monasterium, quod Clarevallis regni Poloniae dicitur d, diverterunt; quedam mulier illis in locis in pariendo die patiebatur, sed confestim, ut sanctissimum corpus domum illius ingrediebatur, cum multa facilitate protulit partum suum. Item quedam mulier ix diebus periclitabatur in partu ; que multa vovit, ac multis Sanctis se devovit, sed, cum nihil omnino proficeret, tandem aliquando quibusdam, quæ intererant, mulieribus pro se voventibus, quod ipse cum omni domo sua domum S. Birgittæ visitaret, mox ad horam tanta facilitate parturit, quanta nunquam ante potuerat, cum tamen octo jam infantulos parturiisset.

E
*a dæmonie,*F
*uti et pericli-
tantes in par-
tu experien-
tur ;*

d

A. BERTHOL.
no.
alii

turiisset.

157 Quidam navigio ad nundinas sancti Batwini e in superiori parte Sueciae transeuntes, gravissima tempestate oborta, nimis facti sunt anxii, quoniam ex procellarum impulsibus navis increpuit, et aquis replebatur; qui quasi nihil aliud, quam submersionem exspectantes, B. Birgittæ devote implorabant auxilium, et mox quasi manu quadam navis levata a procella in terram jactata est, qui tandem unum puerum deficere cognoscentes, flexis genibus, rursus pie-tatis Matrem humiliter acclamabant, et statim procella surgens puerum vivum atque illæsum ad terram propellebat; hi omnes ad Watzstenam venientes et Christi gloriam, qui per suam Famulam tot et tanta mirabilia operari dignabatur, collaudantes, cum gudio fratribus ista referabant.

per undas

158 Quidam de Lyncopia, Aquisgrani juxta votum peregrinatione peracta, in mari constituti, ad propria revertabantur: navi vero, in qua erant, reluctante, ignis fulminis in summitate mali protinus incendebatur: qui periculum mortis evadere diffidentes, positis genibus, Dei et Famulæ sua auxilium cum lacrymarum profluvio postulabant, omnes viva voce clamantes et dicentes, reliquias ejus in Watzsteno se visitatores, si petitionum suarum celerem consequerent effectum. Hoc facto, quasi per unius manum fulminis incendio in mari jactato, de tanto periculo liberati, dum ad portum desideratum applicuerint, Watzstenam velociter perrexerunt Deo et B. Birgitte laudem et gloriam referentes.

navigantes
f

159 Abbas de monasterio Jullita f in haec verba litteras ad Watzstenam direxit: Reverendo viro domino Petro Priori Alvastri in Watzsteno existenti in Domino salutem. Abscondere coepi, quod experior non abscondendum esse, videlicet, quod illa gloria domina Birgitta magna, dum invocata fuerit in aquarum periculis, auxiliatrix adest miraculis etc: Nam in stagno Maleer prope passagium Olghsund navim ascendi transiturus Strengensem, extensoque velo sub illo vehementissimo flatu, qui circa festum B. Martini fuit, in scopulo quodam læsa est navis; fracto autem gubernaculo, et rupta navi, velum C deponere volebamus, sed non potuimus, ipso flatu instrumenta veli frangente, sive navis velocissime currens in alium lapidem impegit et fortius rupta est. Tandem velum trahere non valentes in tanto periculo Missam: Salve sancta Paras etc: in honorem gloriose Birgittæ vovimus dicendam, et tantum protinus relevamen accepimus, quod nec minima gutta aque percipiebatur navim intrare; pueri autem, priusquam navis rumpetur, ad unam leucam pluri-ries exhauserunt aquam; quia navis propter vestitatem porosa erat.

naufragii;

* al. com-
paratione

160 Ruptura vero tam amplæ, quod non erat in potestate nostra navi auxilium ferre: ipsis itaque rupturis ab invasione aquæ miraculose exemplis, etiam pori, qui ante aquam receperunt, tanto deferentes facto, quievérunt: ve-runtamen aqua rupturis illidens inconsuetum sonum dedit, mira reluctantæ potentia: in operatio-ne* tantæ reluctantæ ostendit se talis actio minoris esse potentie. A terra utique remote eramus sub isto facto longe ad dimidiā leucam, sed navis firmata, aquam mox cœpit sorbere: post ejus reparationem pueri laboraverunt in exhauiendo

aquam de navi juxta civitatem Strengensem, et D demum prosequebantur viam versus civitatem Stockholmi g, ubi navis eadem penitus est de-structa, illæsis tamen famulis et rebus nostris. Hæc autem facta sunt non invocantis merito, sed dignitate invocatae. Quid ergo tantæ auxiliatrici rependemus? Scimus enim pro certo, quod ipsa gloria Birgitta re et nomine veraciter existit bona, eam invocantibus gloriolum juvamen tri-buens. Taceant adversarii, valete in Christo: scri-putum in crastino Vincentii Martyris.

161 Decem viri cum puer parvo sedeant ad piscandum super glaciem in stagno magno mo-nasterio Watzstenensi adjacenti, quod talis est consuetudinis, quod dum appropinquat tempus re-solutionis glaciei, vehementissimo strepita incipit ebullire et commoveri a profundo, et magna violen-tia rumpere ponendo parvas rimas, quæ sunt in glacie, has in modico temporis spatio faciens valde latas, licet glacies in densitate habuerit plus quam unam ulnam: et tunc, juvante superioris im-petu ventorum, dividitur tota glacies in grossa frusticula, et tunc multi existentes super illam glaciem multoties submerguntur. Sed licet istud * vi-deatur, hoc tamen omnis circumiacens regio at-estatur. Sex ergo ex dictis viris commotionem a profundo audientes, et stagni consuetudinem præ-scientes, cursu velocissimo ad littus properabant, relicts piscibus, quos preundiderant, ceterisque rebus suis. Alii vero quatuor cum puer suo, volentes sua secum tollere, substiterunt, donec videant aperturam inter se et socios suos tam amplam effectam, quod possibile * erat eis veni-re post illos.

162 Unde ex horribili collisione et glacie com-motione usque ad mortem turbati, cum nihil ex-spectarent, nisi submersionem subitam, levave-runt oculos suos versus Watzstenam, gloriosam dominam Birgittam sibi humiliter invocantes: quo facto, mirum in modum pars glaciei, in qua illi stabant, pericollisse in iuctu oculi contra violentiam ventorum conjunxit se ad partem illam, quæ adjacebat littori, in qua sine periculo stabant eorum socii, permittens eos ad locum se-curitatis accedere. Jamque illis in securitate stan-tibus, glacies tanta facilitate disjuncta est, quant-a fuerat conjuncta: dictus vero puer properans post eos, sed persaltare non valens cum tanta F facilitate, quanta illi, cum disjungenter glacies, prorsilii in aquam, quod videntes predicti x viri ipsum in nullo juvare valentes, pro ipsius libera-tione B. Birgittam flexis genibus implorabant: quo facto, mox substituta quasi sibi manu cu-jusdam ex aqua est levatus. Illi ergo omnes, qui-bus dictum miraculum factum est, circa Annun-ciationem Domini venientes ad monasterium Watz-stenense, et lacrymantibus pra gaudio auxilium sibi mirabiliter et misericorditer prestitum plu-ribus intimabant.

163 Thorberch mulier de villa et parochia Kyarlunda Osloënsis diœcesis regni Norwegiae h circa Annunciationem Domini cum marito suo super glaciem valde fragilem et porosam ibat, qua subito defente, in profundum ambo fere-bantur: sed, cum mergi coepissent, clamavit mulier, O S. Birgitta, salva me: quæ statim quasi manu levata est super glaciem, quæ ita graci-lis erat, quod sub pedibus ejus postmodum sœpius frangebatur; licet ipsa non mergeretur. Ad ipsam vero * se pertingente, ex magno tunc imminente * supple: ter-vento glacies tota resoluta est. Hæc tertia die post Pentecosten Watzstenam veniens indul-tam sibi

A sibi gratiam constanter atque grataanter fatebatur.

ANNOTATA.

a Vide lit. o in *Annotatis in cap. 1, lib. 3.*

b Vide lit. m *ibidem.*

c Nec castrum id nori, nec diæcesim, nisi haec forte sit Basileensis in Helvetia.

d Claramvallum in Polonia non inveni; sed Claramtumbam, Ordinis Cisterciensis monasterium prope Cracoviam.

e Seu S. Botudi: colitur et sepultus fuit secundo millari Stokholmia Sudermanniam versus. Locum habet in Opere nostro ad diem 23. Julii.

f In dieceesi Strengnesiensi et in villa Saba dicta, Ordinis Cisterciensis.

g Regum Succix sedes est.

h Vide lit. c in *Annotatis in cap. præcedens.*

meritis postulabant. Mirum certe stupendum que miraculum: appropinquantes enim prædomibus, et transeuntes, obsecratis eis, per medium illorum ibant. In sero vero ad hospitium, quo isti devenerunt, mercatores supervenientes refeabant, quomodo in latrunculos illos ipsi impiegissent, et illis referentibus didicissent, qualiter peregrinos quosdam divites præstolabantur et quia, pertransientibus peregrinis, excacati fuerunt, strepitum quidem pedum audientes, neminem tamen videntes. Tunc ipsa nocte cu-

dam de societate illa quasi sol fulgens apparens dixit: Vidistine armatos illos hodie multos requirentes? Qui ait: Vidi, domina. Et illa: Ego, inquit, excæcavi eos, ne vobis nocerent, ne impedirent viam vestram, quemadmodum proponebat.

166 Deinde præfatis translatoribus in navi inter Alimaniam et Suetiam cum eisdem reliquiis iter agentibus, et ad quem portum b propter bellorum pericula, partibus illis tune ingruenda, applicarent dubitibus, contigit parumper post meridiem, quod candidissima in celo stella apparet, quam primo et ante omnes puer octemis innocens atque infirmus aspergit. Sed cum omnes interea clare illam intuerentur, mirabantur, quod, sole splendide radiante, stellam in celo videre possent, quæ usque ad portum quendam minime præcogitatum eos præcedens disparuit. Tunc sequenti nocte cudam eorum, qui reliquias cerebant, in visione dictum est: Stella, quam vidistis heri navem præcedentem, et portum vobis ostendente, Birgittam significat, cuius fama quasi stella paulatim procedet, donec sicut sol illuminet totum mundum.

167 Initium vero signorum ejus in terra Suetie hoc fuit: contigit anno Domini MCCCLXXIII c Feria tertia Pentecostes, quod nobilis quidam, Haquinus nomine, captus est ab inimicis; strictissime ligatus, ductus est ad mare, ut portaret ad terram Alimaniam, ubi possent securius ab eo extorquere magnam summam pecunie: stans ergo in littore audivit, quod reliquia B. Birgittæ, quæ transferebantur, pausanæ gratia non longe a loco illo consistenter; illam in sui auxilium invocavit, ut a patria non abduceretur; et statim armati de quodam castro supervenerunt, prohibentes, ne abduceretur a patria, sed imponerent sibi statim certam pecuniam, si justitia dictaret solvendam: quod et factum est. Illi tamen, qui eum juvabant inullo sibi attinebant, sed hucusque partem hostium foverant; qui, liber dimissus, dum reverteretur ad propria, occurrit translatoribus reliquiarum, et sequebatur eos usque dum osa illa locata sint in Watzstenis vi Non, Julii, narrans gratiam secum factam. Postea vero per regem et principes libertati restitutus est, ita quod captivatis ab hostiis nihil solverit. Domina quædam nobilissima tanto languore opprimebatur, ut in loco * ^{on lecto?} jacens quoties se vertere vellet, per trabem funibus vel alio hujusmodi se adminicculo relevaret; haec audiens Sponse Christi reliquias, dum portarentur, advenisse, tentans ire pedibus, quantumcumque male haberet, surrexit, ut iret, et tanta ivit facilitate, ut nec solitam sentiret infirmitatem, nec requireret adjuvantem. Quæ postea easdem reliquias in Watzsteni alacriter visitans, immensas Deo et Famulae sue gratias referebat.

*ab hostiis
ceptum liber-
rat, infir-
mam sanat.*

CAPUT IV.

De mirabilibus circa translationem reliquiarum occurrentibus et de blasphemantibus et detrahentibus sibi.

*Sensus subi-
to perditio
reddit,*

Cum dominus Birgerus et domina Catharina, filii S. Birgittæ, cum confessoribus et tota familia repatriarent, felicissimæ Matris reliquias secum ferentes, et ipsi in marchiam Anchonitanam venientibus, et ibidem in civitate quadam sero quodam habitantibus, una ex ancillis domine Catharinae, nomine Maria, repente in terram cœdedit, quasi mortua, perdita loquela cœterisque corporis sensibus alienatis, oculos namque transversos velut cadaver supina jacens retinebat. Hoc viso, domina Catharina ad tam subitum pavendum infortunium non parum stupens, confessores Matris advocari fecit, ut, quid facto opus esset, consulerent. Accersiti vero confessores nullum habebant, quod in medium proferrent, ad miniculum. Mane ergo facto, sano illa consiliosa, de capillis et ossibus Matris recepit, et accedens ad infirmam, quæ in eodem statu, ut apparuit, fuit, tetigit eam ex iisdem: primum quidem oculos contingens, et continuo ad debitum nempe statum revertebatur. Deinde vero ore, naribus ac facie attactis, surrexit mulier illico sana, et equitavit, et pertingens Watzstenam monialis ibidem effecta est.

165 Post hoc venientes in Alimaniam in civitatem, quæ dicitur Bruxia, audierunt, quod in castro Skaelivo a multi latrones erant, viatores depradantes, qui quidem latrones horum adventum præscientes se præparaverunt ad eos capiendos; cum autem hi castro appropinquarent, viderunt descendentes, ex utraque parte viæ, quam tenere oportebat, collocantes*, balistis ad sagittandum paratis, lacertisque ad vulnera vibratis: hoc videntes pacifici et inernes peregrini timuerunt valde et Deo et sanctæ Matris se commendantes a tanto periculo erui suis

Octobris Tomus IV.

*reliquias
suis in Sue-
ciam trans-
ferentes ter-
ra,*

supple : se

A. BERTHOL-
DO.
Deo conci-
liait sacri-
legam,

168 Contigit etiam, quod quædam mulier per verso amore ad aliquem affecta, cum sancto die Paschæ communicasset, sacrosanctam Eucharistiam de ore suo recipiens, ligavit in vita, ut in potum commixtam illi, quem male concupierat, tribueret ad bibendum, tali eum modo ad illicitos amplexus existimans allicendum: sed cum nihil profecisset, communicavit iterum, Christi Corpus, ut prius, panniculo involvendo, et cum ad potum illud iterum applicare vellet, disparuit repente, nullis reliquias apparentibus. Quam ob rem infelix mulier nec Christi Corpus videre, nec unum Pater noster ex tunc in ecclesia legere potuit x annis, quanquam extra ecclesiam posset aliqualiter orare: cumque in tali scelere nimis diu persistisset, nemini suum facinus ausus confiteri, tandem Matris nostræ reliquias repatriasse intelligens, facto ad illas peregrinationis voto, confessum, ut pallium, reliquias suppositum, attigit, in lachrymas resoluta resurgens, omne malum confessa est: facta autem confessione, et dominicum corpus videre, et in ecclesia ad orandum consistere potuit absque tædio laudans et benedicens B Deum.

veteremque peccatorum, 169 Quidam etiam xi annis numquam confessus fuit, qui, audita fama beatæ Birgittæ, ivit ad confessionem, et dixit se nihil peccasse: cui frater, Nec ego te absolvō: Secundo rediit, sed, ut prius, confiteri erubuit: tunc volens surgere et recedere, vidit diabolum in forma teterima, a cuius visu volens fugere cecidit in terram quasi mortuus, nihil loquens, sed tacentis quasi per dimidiam horam: postea vidit Dominam pulcherrimam in vestibus deauratis dicentem: O homo male es infirmus: et ille; Vere ita est; Cui illa: Vade ad reliquias sanctæ Birgittæ, ibi medicina est: Ego enim, que loqueri, sum Mater misericordiæ. Surgens ille, confessus est omnia peccata sua, quæ, a juventute fecerat, et gratias egit Deo

brachium male affec-
tum sa-
nat. d
C

170 Mulier quædam prope Alvastrum d., pauper in peculio, sed dives vita pura, continue x annis in sinistro brachio gravissimum dolorem est perpessus; quæ invocavit dominam Birgittam, et quadam nocte vidit eam in habitu, quo plures videbat eam, dum esset vivens in Alvastro, que dixit sibi; Tu rogas me pro sanitate, roga potius Deum, qui omnia potest, et ego rogaro tecum et certa sum, quod exaudiens nos. Quo dicto, statim sensit se ab omni dolore liberam. Paulò post, cum dicta mulier quadam nocte pro pace regni oraret, iterum apparuit ei beata Birgitta in habitu supradicto dicens: Propter peccata populi, diu impunita, Deus extenderat super regnum virginam suam; sed ecce nunc misericordia aperta est omnibus se humiliantibus: veruntamen quia pauci sunt adhuc, super induratis gravis immittitur afflictio ira Dei.

Divinitus non roro
171 Cum primum ad regnum Suetiæ cum sanctissimo corpore ventum fuerat, quidam nobilis, aperte blasphemans dominam Birgittam, tanta furia areptus est, ut videret multitudinem dæmonum, et intrans quandam ecclesiam inclusit se ibi, et corpus suum cum virgis et baculis persecutiebat; caput autem proprium cum lapidibus miserabiliter vulnerabat. Quod percipientes amici sui, per fenestras ecclesie caute intraverunt, et eum ad hospitium suum traxerunt importune: ille autem digitos eorum dentibus mordens, clamavit: Vos maledicti latrones, ita male locuti estis, sicut et ego de domi-

na Birgitta, et ita digni estis dæmonum societate, Dsicut ego. Tandem ad sensum rediens vovit, se visitaturum reliquias ejus in Watzsteno. Cumque cogitaret prius ire versus Aquisgranum, qui hoc prius voverat, arripitur, et gravius solito a dæmonibus vexatur: cumque paululum respirasset, propositus ire in Watzstenam; qui arripiens iter, primo vix ire potuit ad locum destinatum, sed egressus a civitate Sudercopensi paulatim confortatus est, ita quod nudis pedibus venerit ad locum et tanta facilitate peregit iter, acsi infirmus non fuisset.

172 Quædam mulier frivola reputans, quæ de *puniti fuere*, Christi Sponte dicebantur, et quedam inconvenientia ore evomens, perdidit sensum: rediens ergo vir suus domum, et insensata uxorem intuens, causa tandem cognita, cum uxore beate Birgittæ limina in Watzsteno visitare devovit; et, modico interjecto spatio, restituta sensu voltum ambo pariter impleverunt. Item vir quidam blasphemans eandem, ita subito a Deo correptus est, quod crus ipsius extemplo frangeretur, quod et uni moniali ipsam blasphemanti dicitur simili contigisse. Quidam etiam alijs verba, quæ Spiritus Dei per fistulam suam loquebatur, ausus est blasphemare, qui tanta illico aggritudine arreptus est, quod nec ad dexteram se mouere poterat, nec ad sinistram: tanto insuper pruritus ac tædio affiebat, quod proprias manus in semetipsum ad extingendum se injicere vellet. Cui Persona reverenter habitu in somnis apparens dixit: Extende linguam et curaberis; ego enim sum illa, cui maledixisti, et exhibens homino linguam, unctionem quandam recipiebas, qui evigilans a tentatione quoque liberatus est.

173 Pyno, nobilis homo de castro, sito juxta *qui ipsi de- trahere* civitatem Carabo Strengensis diocesis honoram Fœminam deridens, altero oculo ipso facto privatus est, qui post dimidium annum de blasphemia penitens, et votum peregrinationis ad eam emittens, atque perficiens, gaudebat, se amissi oculi lumen recepisse. In civitate Orabo e Jacobus aurifaber Sponsæ Christi maledicens, paralisi dissolutus est, quod * per *qua* tres dies et noctes atrociter afflictus, vovit, se illius reliquias in Watzsteno visitare; qui mox usu firmaque stabilitate membrorum recepta, quod voverat, adimplevit. Curatus ecclesiæ Vynghili Strengoniensis diocesis, Nicolaus nuncupatus, gratiam Sancti Spiritus super humilem et manuetam, timoratamque Fœminam requieuisse, credere renitens oblationibus illius famam denigrare satagebat: quod faciens dolore in dextero brachio adeo est percussus quod tribus diebus acriter afflictus, nec comedere potuit, nec dormire, ac quietis aliquid remedium inventire. Denique intelligens, ob injuriam venerabilis Viduae irrigatam totaliter se correptum, pœnituit, vovens, se intimo corde nullatenus illi de cetero derogare, sed, in quibus posset, digna reverentia honorare: hoc voto emiso, redditam sibi pristinam cum gratiarum actione sanitatem sentiebat.

174 Gertrudis quædam fœmina, eam deridere presumes, tam vehementi capitil dolere ac tumefactione corporis percussa est, quod per tres dies ac noctes nec videre potuit, nec loqui: hec postea predictam pœnitentiam agens et votum peregrinationis emittens sanata est. Sanctimonialis quædam, Margitrita nomine, de claustro Rysabech Strengensis diocesis / bla- *non sunt ex- riti,* sphemare

A sphemare et deridere sanctam Mulierem præsumebat, quæ e vestigio divino percussa judicio sensum perdidit et loquelam : cumque in tali miseria dies quinque peregisset, aliqui pro ea stipulati sunt, quod illi *, cui convitiando illuminerat, reverende visitaret. Sequenti vero die amissam recuperans sanitatem, et quod alii pro ea pacti fuerant, observans, gratiam secum factam humiliiter recognovit. Frater Benedictus de Ordine Predicatorum, venerandam deridens Dominam, amens tribus diebus efficiebat; hic, facto ad eam, cui detraxerat, pro se peregrinationis voto, pristinam sanitatem recuperabat.

A. BERTHOL-

DO.

*et quidam
causa*

175 Item frater Joannes de Ordine Minorum, verbis minus decentibus gratiam B. Birgittæ a Deo gratis datam expugnans, morbo epilectico statim cecidit, et visu, auditu, loquela, motu, omnique rationali sensu perditio, per tres dies et noctes, quasi truncus inutilis jacuit : cuius miseria dominus Arwidus presbyter, cum duabus discretis matronis compatiens, votum peregrinationis pro eo ad Watzstenam fecerunt, qui eadem hora sanus exurgens libenter se velle, quod pro eo polliciti fuerant, admplere fatebatur. Consimiliter, cum ipsa adhuc in humanis ageret, ob eandem gratiam cælestium revelationum sibi factam plures molestabantur et eidem detrahebatur, quemadmodum claret ex sexto libro earundem Revelationum cap. xc, ubi dicitur, quod magistro Mathia, de quo supra, loquente cum quodam religioso magna auctoritatibz et familiaritatibz de ista gratia visionum cælestium divinitus data Sponse, respondit ille religiosus, non est credibile, nec concordat Scriptura, quod Deus recessit a continentibus, et abdicantibus mundum et ostendat secreta sua magnificis fœminis. Magistro vero plura allegante super hoc, ille non consensit : cum autem Spona audisset ista, et videns magistrum turbatum, posuit se ad orationem, et tunc rapta in spiritu auditiv Christum sic dicentem : Multorum est ista periculosa infirmitas *, ideo non eis dandum, ne gravius infirmentur. Ego autem sum medicina infirmorum, et veritas errantium. Sed iste religiosus loquax non desiderat medicinam, quia sterco scientie vanitatis est in corde ejus, et ideo ei unam alapam dabo cum manu mea, et audiatur ab omnibus, quod ego sum Deus non loquax, sed efficax et metuendus. Hic idem religiosus post hanc tribulationem humiliatus est, et paraliticus factus mortuus est.

Epilogus
auctoris,

laudatur, veniet coram sapientia mea, et tunc videbit in conscientia sua, quod vera sapientia non est in verbis sublimibus, sed in conscientia pura et humilitate vera.

177 Cedat ergo temeritas dubitantium ; accedat spes desperantium, et obtrectantium lingua recedat ; nullius oculus nequam sit, quia Dominus bonus est. An non licet sibi facere, quod vult, qui nemini facit injuriam ? Quia enim Deus magnus voluit, ideo spiritu intelligentiae replevit eam, et ipsa quasi imbrex emisit eloqua sapientie suæ. Collaudabunt multi sapientiam ejus, et usque in aeternum nō debetur memoria ejus. Eia nunc Mater alma, vite norma, canalis Spiritus Sancti, Sponsa Christi dilecta, quam Dominus elegit, prælegit, et in tabernaculo suo habitate eam fecit ; eia, inquam, Sponsa Christi, veni et accipe coronam, quam Sponsus tuus tibi præparavit in aeternum : pro cujus amore cor tuum quasi aquam fudisti, et cum angelis in Paradisum introisti : pro cujus, inquam, amore regnum mundi et omnem ornatum ejus contempsti : quem vidisti, quem amasti, in quem credidisti, quem toto corde dilexisti ; die et tu cum beatissima Virgine Maria, cuius humilis es pedissequa, Resperxit Deus humilitatem Ancillæ : ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna, qui potens est, et sanctum nomen ejus. De cetero mihi nemo molestus sit, ego enim jam Sponsi mei Jesu Christi regis aeterni excelsa preconia, præcessaque amoris insignia in corde meo, et in capite meo porto. Ut quid ergo, o vos detractores, molesti estis huic Mulieri, inquit, Christus : bonum enim opus opera-
ta est in me.

178 Sciat lector in Christo devotus, nec non beatuarum Virginis et domine Birgittæ zelator, quod primævus præscripti compilator Opusculi fuit frater Bertholdus de Roma confessor generalis monasterij ejusdem Matris nostræ Birgittæ de Paradiſo apud Florentiam, excopiatusque fuit in monasterio ejusdem Ordinis anno MCCCIX g mensis Decembri die secunda. Oremus pro invicem, ut salvemur. Actum ad Aquas Mariae prope Buscuducis Leodiensi diocesis. Ora pro scriptore R. P. Bartholomeo Laucio Ord. S. Birgittæ in monasterio Sion Colonie professo sacerdote.

et quis hic
fuerit, de-
claratur.

F

ANNOTATA.

a Infra part. 6 Miraculorum S. Birgittæ pro Bruxia legitur Bruma, et Castro Skaclivo legitur Ekarslahof. Bruxia seu Bruma videtur esse Brina seu Brinnum oppidum Moraviz, ex dicendiis in Annatis in partem 6 Miraculorum mox memoratam : at castrum Skaclivum aut Ekarslahof in Moraviz mappis Geographicis non inveni.

b Appulsi fuerunt ad portum Sudhercopensem in Ostrogothia secundum Ulphonem in Vila S. Catharinae tom. 3 Martii, pag. 513.

c Imo anno 1374.

d Monasterium Ordinis Cisterciensis in Suetia ad lacum Vether.

e Idem oppidum est, quod Carabo paulo ante dicitur, in Nericia solum : Sueci dicunt Orebro.

f Ordinis Cisterciensis, in quo Ingeburgis, S. Birgittæ filia, monialis obiit.

g Imo ex num. 23 Comment. prævii anno, ut apparel, 1452.

APPENDIX

* illam

et quidam
causa

* supple :
quod de an-
tidoto infir-
mantur :

a Christo
reprehensi,
* l. Patrum

Item in xcii cap. libri præscripti dicitur, quod, presente Spona, quidam monachus portavit librum Vita spirituum * coram consiliariis, et rege Suetia legens in eo, quod multi ex sanctis Patribus fuerint delusi ex abstinentia nimia et indiscretione, et ideo dixit, se timeret, ne forte Spona similiter illuderebat. Cumque post hoc ipsa staret orando, audivit Christum dicentem sibi : Quid dixit monachus iste ? Quia multi sanctorum fuerunt delusi : vere iste saccesus verborum dixit, sicut voluit, sed non sicut debuit : nam nulli amici mei delusi sunt, qui me dilexerunt sapienter, sed qui superbientes de abstinentia et justitia sua, preferabant se alias et nolentes obediens humiliibus, hi delusi sunt, et quia iste monachus peroravit librum Sanctorum contra me, quorum ipse imitator non est, ideo ego perorabo librum iustitiae meæ contra eum ; et qui in sapientia sua